

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **S. I. A.**
státní příslušnost: X
t. č. pobytem X

proti
žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
Odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort
se sídlem Svatopluka Čecha 7, 695 01 Hodonín**

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 8. 2022, č. j. KRPB-166734-19/ČJ-2022-060023-SVZ,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 5. 8. 2022, č. j. KRPB-166734-19/ČJ-2022-060023-SVZ, *se ruší.*
- II. Žalobci *se nepřiznává* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaná *nemá právo* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je zajištění žalobce na 90 dnů za účelem jeho vyhoštění do Maroka. Žalobce namítá, že žalovaná nezdůvodnila délku zajištění, jak měla. Krajský soud proto musel posoudit, zda odůvodnění délky zajištění žalobce ob stojí.

II. Rozhodnutí o zajištění žalobce a související skutkové okolnosti

2. Policejní hlídka kontrolovala žalobce ve čtvrtek 4. 8. 2022 u Františkova rybníka nedaleko Poštorné. Žalobce nedokázal prokázat svoji totožnost. Neměl u sebe žádný cestovní doklad. Policisté proto nabyli podezření, že tu pobývá neoprávněně. A zajistili ho na základě § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Následně ho předali žalované. Proběhly daktyloskopické testy a prověřování v systému AFIS i EURODAC s negativním výsledkem. Ani v informačním systému Policie ČR nebyl k osobě žalobce žádný relevantní záznam. Z toho žalovaná dovodila, že nedisponuje jakýmkoliv vízem nebo oprávněním k pobytu v ČR.
3. V pátek 5. 8. 2022 žalovaná zahájila se žalobcem řízení o správním vyhoštění, které mu téhož dne uložila. Ve stejný den pak vydala rozhodnutí pod č. j. KRPB-166734-19/ČJ-2022-060023-SVZ („rozhodnutí žalované“), kterým žalobce na 90 dnů zajistila za účelem správního vyhoštění. Opřela se o § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky („zákon o pobytu cizinců“). Zajištění žalobce odůvodnila obavou ze zmaření výkonu správního vyhoštění. Žalobce podle žalované svým nelegálním vstupem a pobytem v ČR jasně demonstroval, co si myslí o právním pořádku ČR.
4. Dobu zajištění žalovaná stanovila s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Musí totiž zajistit náležitosti nezbytné k realizaci vyhoštění, aby se dalo uskutečnit v době trvání zajištění. Žalobce nevlastní cestovní doklad, proto se žalovaná musela skrze Ředitelství služby cizinecké policie obrátit na příslušný zastupitelský úřad za účelem ověření totožnosti žalobce a zajištění vydání cestovního dokladu nutného k realizaci správního vyhoštění. Při stanovení doby trvání zajištění žalovaná též přihlédla k době, která je nutná k zabezpečení přepravních dokladů. Ředitelství služby cizinecké policie obstarává letenku nebo vyjednává průvoz přes jiné státy EU. Je přitom nutné zajistit policejní eskortu přes dotčený stát a komunikovat s domovským státem cizince o jeho vzetí zpět.
5. Z vlastní praxe žalované i činnosti Ředitelství služby cizinecké policie je známo, že komunikace s Velvyslanectvím Maroka je velmi obtížná a zdlouhavá. I přes řádné úsilí policie dochází ke zpoždění úkonů ze strany tohoto zastupitelského úřadu. Bližší časový údaj k vyřízení celé věci lze určit s obtížemi. Spíše je nutné se podle dosavadní praxe přiklánět k několikaměsíční lhůtě. Doba k zajištění těchto náležitostí se u Maroka pohybuje v každém případě za polovinou zákonného rozpětí doby umožňujícího zajištění cizince.

III. Žaloba

6. Žalobce směřuje své námitky vůči zdůvodnění délky zajištění. Podle rozsudku zdejšího soudu ze dne 13. 8. 2021, č. j. 41 A 21/2021-32 („rozsudek krajského soudu“) bylo potřeba, aby žalovaná uvedla, jaká je časová náročnost jednotlivých kroků, které bude třeba učinit během zajištění žalobce. V rozhodnutí žalované chybí bližší odůvodnění přibližného časového rámce realizace dalších kroků, které budou následovat, pokud se podaří mu obstarat náhradní cestovní doklad. Žalovaná jen uvedla, že „z její vlastní praxe, jakož i z činnosti Ředitelství služby cizinecké policie (...) je známo, že komunikace s Velvyslanectvím Maroka je velmi obtížná a zdlouhavá“. Což podle ní ztěžuje veškeré vyjmenované úkony související s realizací správního vyhoštění. Jaký vliv to bude mít pro

konkrétní situaci žalobce, však již dále nerozvedla. Omezila se na paušální konstatování, že „bližší údaj k vyřízení celé věci lze určit s obtížemi.“

7. Z rozhodnutí žalované by podle žalobce mělo být zřejmé, odkud dovozuje možnost realizace nuceného návratu v rámci repatriačních letů, zda se tyto lety realizují i z ČR nebo pouze jiných zemí EU, či jakým způsobem by vyhoštění probíhalo. A zejména jak dlouho by za této výjimečné situace trvalo obstarání nutných přepravních dokladů.

IV. Vyjádření žalované k žalobě

8. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že ve svém rozhodnutí vysvětlila, proč je s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění třeba žalobce zajistit na dobu 90 dnů. Vyhoštění by se stalo neproveditelným, až pokud by marocká strana odmítla vydat žalobci náhradní cestovní doklad, nebo na žádost o jeho vydání přes urgence vůbec nereagovala. Ze zkušeností ovšem nevyplývá dobrá spolupráce s Velvyslanectvím Maroka. V roce 2021 podalo Ředitelství služby cizinecké policie 107 žádostí o zjištění totožnosti, z nichž se podařilo ověřit pouze tři. Délka ověření trvala přes 10 měsíců. V letošním roce bylo podáno 37 žádostí, ze kterých se 31 nepodařilo ověřit a u dalších šesti se doposud na ověření čeká. Marocké úřady tedy nenapomáhají k realizaci ověření totožnosti marockých občanů a následného vyhoštění. Podle dosavadní praxe je proto nutné se přiklánět k několikaměsíční lhůtě. Teprve po ukončení celého procesu ověření totožnosti by se dalo přistoupit k provedení vyhoštění, což by znamenalo další časovou dotaci.
9. Žalovaná pak dodala, že výkon správního vyhoštění ztěžuje a oddaluje jednání žalobce, který tím prodlužuje dobu jeho omezení na osobní svobodě. Na okraj žalovaná dodala, že je při nejmenším k zamyšlení, že žalobce investoval nemalé prostředky za letenky a převaděče, pokud uvádí, že opustil Maroko z ekonomických důvodů.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání. Žalobce nařízení jednání nepožadoval a soud neshledal jednání jako nezbytné.
11. Žaloba je důvodná.
12. Podstatou žalobních námitek je otázka náležitého zdůvodnění délky zajištění žalobce stanovené na 90 dní. Podle § 124 odst. 4 zákona o pobytu cizinců má žalovaná povinnost v rozhodnutí o zajištění stanovit dobu trvání zajištění *s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění*. Podle čl. 5 odst. 1 písm. f) Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“), který tvoří ústavní základ pro zajištění žalobce, lze současně zbavit svobody jen osobu, *proti níž probíhá řízení o vyhoštění*. Zajištění a jeho délku tedy lze podle uvedeného ustanovení Úmluvy ospravedlnit, pouze pokud probíhá proces vyhoštění. Tento proces přitom musí probíhat *s řádnou péčí* ze strany příslušných státních orgánů. Zajištění musí mít oporu ve vnitrostátní právní úpravě a musí jí odpovídat. Zároveň *nesmí být svévolné*. To znamená, že veřejná moc musí o zajištění rozhodnout (1) *v dobré víře, že dojde k naplnění jeho účelu*, (2) musí ho vykonat na odpovídajícím místě a v odpovídajících podmínkách, a (3) *jeho délka by neměla přesáhnout dobu, ve které lze dosažení účelu zajištění rozumně předpokládat* (srov. např. rozsudek

Evropského soudu pro lidská práva ze dne 10. 12. 2020 ve věci *Shiksaitov proti Slovensku*, č. 56751/16 a 33762/17, § 55).

13. Návod na to, jak by mělo vypadat odůvodnění vedlejšího výroku o stanovení doby trvání zajištění, poskytuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79, ze kterého vycházel i rozsudek krajského soudu, na nějž žalobce v této věci odkazuje. Podle citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu je nutné uvést „jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán *kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů* (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky *přísně individuálně*, nikoliv paušálním odhadem.“ Soud pak musí mít možnost přezkoumat, zda stanovení konkrétní doby trvání omezení svobody odpovídá individuálním okolnostem případu a zda nebylo svévolné. Současně platí, že *čím delší je stanovená délka zajištění*, tím intenzivnější je omezení základního práva na osobní svobodu a *tím pečlivější* musí být i zdůvodnění doby zajištění (viz body 45 a 47 rozsudku krajského soudu).
14. Jak také plyne z judikatury, *požadavek na specifikaci budoucích kroků, které mají vést k dosažení účelu zajištění, jakož i jejich časové vymezení ve vztahu k době trvání zajištění, nelze vykládat tak, že by absence časového odhadu provedení každého ze specifikovaných úkonů žalované při stanovení délky zajištění automaticky vedla k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů*. Vždy je třeba přihlížet ke specifickým okolnostem každého jednotlivého případu. Krajský soud si uvědomuje, že pro žalovanou může být v některých případech obtížné odhadnout, jak dlouho budou trvat jednotlivé úkony směřující k vyhoštění cizince. *Pokud ovšem žalovaná takovýto konkrétnější odhad učinit nedokáže, je namísto z opatrnosti stanovit kratší dobu zajištění*. Tím jednak umožní žalobci realizovat soudní přezkum v kratších intervalech. A následně soudu umožní ověřit, zda žalovaná během této doby v řízení postupuje s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě, a bez zbytečných průtahů, či zda zajištění cizince směřuje k jeho primárnímu cíli (viz rozsudek krajského soudu, bod 47, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2020, č. j. 1 Azs 143/2020-48, bod 24).
15. Žalovaná ve svém rozhodnutí uvádí, jaké úkony je třeba vykonat za účelem realizace vyhoštění žalobce. Zmiňuje nejdříve potřebu ověřit totožnost žalobce, na což bude navazovat vydání náhradního cestovního dokladu a případně dalších přepravních dokladů. Ředitelství služby cizinecké policie taky musí obstarat letenku či vyjednat průvoz cizince přes jiné státy EU. Je přitom nutné zajistit policejní eskortu přes dotčený stát a komunikovat s domovským státem cizince o jeho vzetí zpět.
16. *Žalovaná výčet jednotlivých potřebných úkonů ovšem nedoprovází konkrétnějším časovým odhadem trvání jednotlivých fází vyhošťovacího procesu*. Jen paušálně uvádí, že je jí z vlastní praxe i činnosti Ředitelství služby cizinecké policie známo, že komunikace s Velvyslanectvím Maroka je velmi obtížná, zdlouhavá a přes řádné úsilí policie dochází ke zpoždění úkonů z marocké strany. Proto lze podle žalované bližší časový údaj k vyřízení celé věci určit s obtížemi. A z toho důvodu považuje za nutné se podle dosavadní praxe přiklonit k několikaměsíční lhůtě.

17. Takto neurčité odůvodnění rozhodnutí o zajištění na 90 dnů ovšem nemůže podle krajského soudu obstát. Pokud žalovaná nedokázala přesněji odhadnout, jak dlouho budou jednotlivé fáze vyhošťovacího procesu trvat, měla ve světle výše citované judikatury a konstantní praxe zdejšího soudu zajistit žalobce na kratší dobu (k nepodloženému odhadu doby zajištění na 90 dní viz např. rozsudek ze dne 8. 7. 2022, č. j. 33 A 36/2022-23, body 32 a 37; k akceptovatelnější kratší době 60 až 70 dní – byť stále specifitěji odůvodněné než v případě rozhodnutí žalované – srov. z nedávné doby např. rozsudky ze dne 2. 8. 2022, č. j. 33 A 40/2022-14, body 14 a 16, ze dne 28. 7. 2022, č. j. 34 A 37/2022-10, body 15 a 17, ze dne 27. 7. 2022, č. j. 41 A 36/2022- 12, body 14 a 16, ze dne 30. 6. 2022, č. j. 41 A 31/2022-16, bod 38 a jiné starší rozsudky). Kratší doba zajištění by žalobci dala možnost opřít se o právo na periodický přezkum zajištění ve smyslu čl. 5 odst. 4 Úmluvy. A soudu by dala možnost ověřovat, zda žalovaná postupuje s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě, a bez zbytečných průtahů, či zda zajištění cizince směřuje k jeho hlavnímu cíli (viz bod 14 výše). Delší doba zajištění, jakou již je i doba 90 dnů, si proto žádá kvalitnější odůvodnění, podléhající přísnějšímu přezkumu krajského soudu (viz bod 13 výše).
18. Krajský soud navíc již v minulosti zdůrazňoval, že pokud jde o zemi, se kterou má žalovaná častější vyhošťovací zkušenost, pak by měla dokázat odhadnout, kolik času si vyžádají jednotlivé nutné kroky procesu vyhoštění. Absence bližšího časového odhadu konkrétních úkonů v procesu vyhoštění do země, s níž má žalovaná větší zkušenost, za současného zajištění cizince na 90 dnů (či více), proto podle praxe zdejšího soudu neobstojí (viz např. rozsudky ze dne 31. 1. 2022, č. j. 33 A 5/2022-27, body 27-32, a ze dne 3. 2. 2022, 41 A 4/2022-25, bod 28). Žalovaná přitom podle vlastních slov praxi s vyhošťováním do Maroka má. Rozhodnutí žalované se o ni výslovně opírá. Pokud z této praxe ovšem žalovaná nedokázala dovodit konkrétnější časový odhad pro jednotlivé fáze vyhoštění žalobce, měla vyslyšet apel judikatury na stanovení kratší doby zajištění (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 3. 2. 2022, č. j. 41 A 4/2022-25, bod 28 *in fine*).
19. Již z těchto důvodů musí krajský soud shledat námitky žalobce směřující vůči délce jeho zajištění za důvodné.
20. Krajský soud v reakci na vyjádření žalované k žalobě ovšem musí ještě dodat, že jí uváděné údaje o úspěšnosti žádostí o ověření totožnosti Maročanů již nedávno vyvolaly u zdejšího soudu podstatné pochybnosti o tom, zda je takové zajištění vůbec schopné naplnit svůj účel, tj. realizovat vyhoštění v době zajištění. Pokud loni uspěly po zhruba 10 měsících pouze tři žádosti z více než sta a *letos se zatím nepodařilo ověřit žádnou*, pak to není důvodem pro stanovení delší doby zajištění, jak tuto skutečnost mylně žalovaná vykládá. *Naopak jde o důvod pro pochybnosti o zajištění jako takovém.* Jak krajský soud letos v květnu uvedl: „Pokud dle aktuálních informací existuje pouze méně než 3% pravděpodobnost, že se totožnost žalobce podaří ověřit, a to navíc až po cca 10 měsících, a žádný z příslušných orgánů nečiní nic jiného, než že pouze pasivně čeká na odpověď zastupitelského úřadu Maroka, nelze (...) zajištění dle krajského soudu ospravedlnit.“ (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 12. 5. 2022, č. j. 22 A 25/2022-21, bod 26).
21. V neposlední řadě pak krajský soud dodává, že výše vytýkané vady rozhodnutí žalované nemůže napravit její zmínka ve vyjádření k žalobě, že je to žalobce, kdo ztěžuje výkon vyhoštění. Ani její zamyšlení nad tím, kolik žalobce utratil za cestu do Evropy. Odpovědnost za trvající ospravedlnění jeho zajištění (i existenci reálného předpokladu jeho vyhoštění) totiž nese jen a pouze žalovaná, která žalobce zbavila osobní svobody. Nelze

tuto odpovědnost jakkoliv přenášet na toho, komu veřejná moc omezila jedno z nejzákladnějších práv, jakým je právo na osobní svobodu chráněné čl. 5 Úmluvy.

VI. Závěr a náklady řízení

22. Krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí žalované je v otázce stanovení délky zajištění žalobce nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Proto ho zrušil [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je v řízení o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení, soud napadené rozhodnutí zrušil, aniž by současně věc žalované vrátil k dalšímu řízení (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.). Zrušení rozhodnutí o zajištění v tomto případě z povahy věci znamená ukončení řízení (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-43, bod 30).
23. Nutno připomenout, že podle § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců musí žalovaná zajištění bez zbytečného odkladu ukončit, rozhodne-li soud ve správním soudnictví o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince. Povinnost propustit cizince přitom vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku.
24. Žalobce měl ve věci úspěch a vzniklo mu tak právo na náhradu nákladů řízení. Žádné náklady však nevyčísлил. Proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovaná úspěšná nebyla a tak jí právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 16. září 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce